

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre	10	—	—
Félévre	5	—	—
Negyedévre	2	50	—
Egy órára	1	—	—

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHANYI GYULA**

Kiadók: **HOFFMANN** és **KRONOVITZ**

Hirdetési díj:

500 szavas hirdetés 5 kr. Nagyobb hirdetés 10 kr. Hosszabb hirdetés 15 kr. Hosszabb hirdetés 20 kr. Hosszabb hirdetés 30 kr. Hosszabb hirdetés 40 kr. Hosszabb hirdetés 50 kr. Hosszabb hirdetés 60 kr. Hosszabb hirdetés 70 kr. Hosszabb hirdetés 80 kr. Hosszabb hirdetés 90 kr. Hosszabb hirdetés 100 kr.

Ott és itt.

Jupiter feje megnyilott és kipattant belőle Minerva.

Gautsch báró fejének is megtermett az ő Minervája, melynek neve: új nyelvrendelet.

A gesztáció hosszú volt, de annál dicsőbb az eredmény; a csehek állami letre vágyódnak, és a béke kedvéért három részre osztják Csehországot.

Hivatalos német szó fog hangzani 2832 községben; cseh szó 4598-ban; összevissza német és cseh 3107-ben.

Ennek láttára, mi azt mondhatnók, hogy Csehországban beszéljenek úgy, hogy egymást megértsék; tudunkra a beszédnek más célja úgy sincs.

De még sem vagyunk ily közömbösek, és méltán nem vagyunk.

Ausztriának belbékéje most két nyelven nyugszik: e talaj mozgó talaj; talán ezért billeg az igazság mérlege; a kormányok kapkodása pedig még jobban billegtet.

E billegéshez nekünk nagyon is sok közünk van, mert hazánk jóléte, gazdasági felvirágzása van hozzá kötve ahhoz a kérdéshez, hogy mily fokra fog emelkedni a nyelvvelés a nyelvkérdés felett?

Ha megnyugszanak a németek, vagy magadják magukat a cs. hek, akkor: jaj a magyarok zsebének! Félő, hogy szom-

szédaink zsebredugják a nyelvüket azért, hogy a mi zsebünket kiüríthessék.

Mig e felett méltán töprenkedünk, mi, kik ébren vagyunk, addig megindul Lobkovitz herczeg harmincz cseh férfiú élén, és elviszi a cseh tartománygyűlés üdvözlő feliratát a császárnak, melyben ő felségének jubileumi hódolatul Csehország egységét, államjogának helyreállítását, országgyűlési jogainak kitágítását, a cseh nép egyenjoguságát kéri; és ráadásul a külön önkormányzatot a cseh király megkoronáztatását.

Nagyot nézhet Lobkovitz herczeg és a harmincz cseh férfiú, a mint azt hallják, hogy Csehország nyelv tekintetében három részre fog szakadni.

Megvallom, hogy a rendelet sorsára nem sokat adnék; ily rendelet nem elégítheti ki a cseheket. E nemzet felébredt; nagy történelmi multja kibontakozik a feledés ködéből; végzetes hibát követnek el azok, kik Ausztria sorsát intézik, ha azt hiszik, hogy a felébredt nemzeti aspirációkat ismét elaltatni képesek lesznek.

Arra kevés kijátás van, hogy béke legyen ismét a birodalmi gyűlésen Bécsben, bár a németeket mindenféle csalétkekkel kecsgetik.

Anyi azonban megtörténhetik, hogy a kiegyezési javaslatokat beterjesztik; ezt a legnagyobb zaj és dulakodás közt

is megtehetik s ezzel elég lesz téve a magyar provizórium-törvény formai követelményének.

Kétségtelennek tartom azt, hogy erre törekszik a kormány, és meg fog elégedni a formával s azután a császárpáragrafussal hajtják végre a kiegyezést; a kvóta-kérdés pedig az év végéig, a korona döntésével már ugy is el van intézve.

Hiába fognak tehát ismét pofozkodni a birodalmi gyűlésen, ez a mi érdekeinket nem fogja érinteni, mi azért oda leszünk ismét dobva áldozatul az osztrák kapzsiságnak, melytől szabadulni nem birunk.

De igenis bírnánk, ha lenne erős akarat a nemzetnek, pedig figyelmessé tehetné volna a szocialista mozgalom, és a nyomor, mely országszerte terjed.

Az elhibázott és nemzetellenes közgazdasági politika meghozta gyümölcsét; az adó szaporodik, a jövedelem csökken, a nép tévutra lép, jogaival nem törődik, s a legtöbb helyen e jogait eladja; a középosztály elpusztul, a közszellem kihal, megöli a lelket.

Mig e szomorú kép áll előttünk, addig kormányunk vígan költ; állami költségvetésünk egy fel milliárd, és mert három millió ötszáz ezer családfő van az országban, ha e számot az állami

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Az emberiség őshazája és az özönvíz.*

— A „Debreczen” tárczája. —

A legérdekesebb kérdések egyike kétségkívül az emberiség őshazájának kérdése és ez a probléma annyi fantasztikus elméletet eredményezett, hogy erre vonatkozó vizsgálatok mai napig természettudományi körökben nem nagy tekintélynek örvendenek. Különösen ami a vízözönt illeti, a biblia elbeszélése nem kevésbé mint a többi nép hagyományos mondái által ösztönözve, annyi magyarázat, kombináció és hipotézis keletkezett, hogy ezt a témát a természettudósok nem igen közelelik.

A legújabb erre vonatkozó hipotézis Franz von Schwarztól, egy azelőtt orosz szolgálatban állott német csillagásztól ered s hogyha ezt a munkát sem mondhatjuk minden fantáziától mentnek, egészben véve mégis alaposan megírt munka.

Szerinte az emberiség nem egyszerre foglalta el a föld egész felszínét, hanem csak lassanként, aránylag későbbi korszakokban

* Az E-sben megjelent ezt a kis ismertetést főképp azért tartjuk érdemesnek közölni, mert kollegiumunknak tudós tanára, Ferenczy Gyula főisk. könyvtáros épen ezzel a művel magyarázza az „operencia” eredetét.

terjeszkedett ki. Ennek bizonyítékául felhozza, hogy az Océanban levő szigetek nagyobbra felfedezésükig teljesen lakatlanak voltak. Az az állítás sem hihető, hogy az emberiség ősfaja a tropikus egyajban vette eredetét s fekete bőré volt, amit különben már Schopenhauer is állított.

Az emberiség őshazája Schwarz szerint Afrika és pedig a hajdani Sahara tenger deli partvidéke. A Sahara tengernek lassu kiszáradása készítette az embereket először kivándorlásra és pedig Dél-Afrikába majd később Azsiába. Az emberek őshazájukat mindenesetre nem önként, hanem a mostoha megélhetési viszonyuk következtében hagyták el. Ezután még egy nagy népvándorlás volt az özönvíz következtében, a melynek okairól Schwarz a következőket írja:

„Közvetlenül az Ebinor-tó nyugati partján egy kopár alacsony sziklahegység húzódik végig, mely az Alatau hegységtől azon a ponton ágazik el, ahol a nagy orosz katonai térképen a fiktív Kaptagai romok vannak megjelölve.

Ezek az állítólagos rémek keletkezésüket egy orosz topografus fantáziájának köszönhetik, aki annak idején ezt a vidéket felvette. A hogy Kirgiz vezetőm, ki az említett topografusnak is vezetője volt, közölte, az illető nem is jutott el Kaptagáig és az egész vidéket csak a távolból vette föl. Nyugati oldalról tekintve a hegység, melyet más név hiányában Kaptagai hegységnek fogok nevezni tényleg oly jellegű, mint egy óriási város

romja, annál is inkább, mert a merőleges sárgas színezetű sziklák közvetlenül emelkednek ki a környezetes homok- és kavics-sivatagból. Még néhány kilométer távolságból sem voltam képes megmondani, hogy vajjon rom-város, avagy hegység fekszik-e előttem? Az alacsony sziklák szakasztott olyanok voltak, mint egy romba dőlt óriási városfal, tornyokkal, bastakkal, kiszögélésekkel. E falat áthágva, egy széles és mély északra dél felé húzódó sziklahasadékba értem, mely hasadék fenekén egy kis patak folydogált. Ámbár a patakban oly kevés viz volt, hogy legmélyebb helyen sem lehetett volna ülfürdőt venni és a hasadékokban elfért volna egy hajózható folyó is, a sziklafalak egész felső szélükig mindkét oldalon szaggatottak és kimosottak voltak, ahogy eddig csakis szi las tengerparton láttak, ahol a hullámverés igen erős. A falakban mindenütt lyukak s kerek mélyedések voltak, azonkívül minden oldalról különös módon lecsiszolt sziklák meredtek égnek. Azou a helyen, ahol tanyát ütöttem, egy sziklát keménysége dacára, annyira kimosott a viz, hogy egy tátongó óriás sziklatorkot képezett. Előttem egy esztendővel a kínai kormányzó látogatta meg ezt a vidéket, aki szintén ebben a hatalmas sziklatorokban ütötte fel éjjeli táborát.

Világos, hogy az említett kimosott sziklák alakjukat nem attól a kis pataktól nyerték, mely közöttük folyik, hiszen a hasadék mindkét oldala egész a szélégig tomboló kavargó áramlat világos nyomát mutatta, a

háztartás költségeihez arányítjuk, azt látjuk, hogy minden egyes családfőre 142 forint esik.

Ezért érdekel minket az, hogy mi felett töri most a fejt a mi kormányunk az osztrák helyzettel szemben? és ezért mutattunk rá arra a veszélyre, mely Bécsből fenyeget, akár fognak újra verekedni a birodalmi gyűlésen, akár nem.

Felő, hogy oly foku zürzavar nem lesz, a mely meggátolhatná azt, hogy felkeljen a lármában egy második Falkenhayn, és senkitől sem halott hangon a kiegyezési javaslatot benyujtán s így áldozva a formának, megnyerné a lényegét.

Ugylátszik, hogy az osztrák kormány jobban tart a zajos német kisebbségtől, mint a laza kötelékkel összefűzött szláv többségtől.

Gautsch báró mindenben a németeknek kedvezte, a Falkenhayn indítványt semmink tekintik, Abrahamovitz beretvált arca nem fog többé díszleni az elnöki asztal felett. A német egyetemi tanulók ismét viselhetik jelvényeiket, és verekedhetnek Prága utcáin a cseh polgárokkal.

Kossuth Ferencz.

BELFÖLD.

Az appropriáció. A pénzügyi bizottság 6. évi márczius hó 5-ik napjának délután 5 órájára kitűzött ülése, közbejött akadály miatt 6. évi márczius hó 7-én délután 5 órákor fog megtartatni, melynek tárgyat az 1898. évi áll. költségvetésről szóló tervjavaslatot kepezi.

A pénzügyminiszter által ma benyujtott költségvetési javaslat főbb intézkedései a következők:

Az 1898. évre a magyar korona országainak rendes kiadásai: Negyszázegyvenkilenc millió tizenkilencz ezer kétszázhuszonnyolcz o. e. forintban; átmeneti kiadásai: Tizenegy millió ötszázharminczháromezer háromszázhevennyolcz o. e. forintban; beruházási kiadásai: Harminczöt millió egyszázhetven ezer kilencszázharmincz négy o. e. forintban állapítottak és ajánlatnak meg.

mely nyomok azonkívül azt is bizonyították, hogy ez az áramlat hegyuek és nem völgynek haadt. A szürke kimosott hegykupok annyira hasonlítottak a tengerparti sziklazátonyokhoz, hogy az engem kísérő kozak hirtelen felkiáltott: „Itt látható milyen magasra nyult föl az özönvíz”. Az egész vidék egy évtizedek óta kiszaradt tengerfenék benyomását tette. Vegetációnak, csekély kivételkétől eltekintve, az egész vidéken nyoma sem volt.

Beláttam, — írja Schwarz — hogy a kozakok igaza volt. Mindjárt tisztában voltam megfigyelesem horderejével. Az Alatau-Tiánsan lejtőin észrevehető határvonalak csakis vízhatárt jelezhettek és egész Dsungariát s vele összeköttetésben levő Gobi sivatagot, valamint Mongol országot és a Tarym völgyét valamikor tenger borította. Ez a hajdani tenger azonban nem szaradt ki, hanem idővel valamely rejtélyes okból hirtelen lefolyt és pedig a Balkaj-síkságon át abba a mélyedésbe, melybe jelenleg a Knpsi-tenger s az Aral-tó is vannak.

A mongol ocean valószínűleg körülbelül akkora volt, mint a mai Földközi tenger és ez az óriási vízmennyiség hirtelen mintegy 25.000 méter széles és 4—5000 láb mély áram szédítő sebességgel lefolyt és így módon nyerte a Kaptagai hegység különös alakzatát.

A 2. §-ban megállapított s összesen 498.726,570 frtot tevő kiadásokat, a 3. §-ban megajánlott s összesen 498.775,291 frtot tevő jövedelmek, bevételek 48,721 frttal haladják meg, mely összeg a pénztári készletek gyarapítására fordítandó.

Hogy az államnak a 3. §-ban elősorolt jövedelmi folyóvá tétethessenek, a törvényekbe iktatott egyenes és fogyasztási adók, jövedékek, díjak, bérégek és illetékek, ugyszintén az adóköteles jövedelmek után az 1883. évi XLVI. t. cz. 9. és 10. §-siban megállapított százalékokban kivetendő általános jövedelmi pótdó, a hadmentességi díj, az ut-, hid- és révvam vs az állami vagyon jövedelmei s az állam egyéb bevételei, az eddigi törvényekben eszközölt és a törvényhozás által netalan még teendő módosítások megtartásának kikötése mellett, az 1898. évre ezennel megajánlatnak és megszavaztatnak.

Nemzeti muziumi tanács. A m. kir. közokt. miniszter a Magyar Nemzeti Muzium szervezetének keretében egy nemzeti muziumi Tanácsot létesítvén, a saját elnökölete alatt e tanács tagjaivá Andrássy Tivadar gr. v. b. t. tanácsost, Apponyi Sándor gr. v. b. t. tanácsost, Berzeviczy Albert v. b. t. tanácsost, Bubics Zsigmond v. b. t. tanácsost, kassai püspököt, Forster Gyula min. tanácsost, Fraknói Vilmos arbéi vál. püspököt, a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőjét, Kuun Géza grófot, a magyar néprajzi társ. elnökét, Lipthay Béla bárót, Poulter Gyula orsz. főlevélnököt, Semsey Andor magyar nemzeti muziumi tiszteletbeli őrt, Széchenyi Béla gr. v. b. t. tanácsost, Teleky Sándor, Thaly Kálmán orsz. képviselőket és Zichy Jenő v. b. t. tanácsost nevezte ki. A M. N. M. Tanács II. elnöki tisztségének viselésére pedig Bubics Zsigmond v. b. t. t. kassai püspököt kerte fel.

A dunamelléki ev. ref. egyházkerület ma d. e. rendkívüli közgyűlést tartott, melyen Szász Károly püspök melegen emlékezett meg az elhunyt főgondnokról, Tiszta Lajos grófról.

Ezek során szóba került a lelkesítő fizetésekéről szóló tervjavaslat tervezete is. Tudvalevőleg ebben a kérdésben a múlt hónapban a két protestáns egyház kiküldötti ülést tartottak, de határozatot nem hoztak. Az ülés ugyanis az egyházak dotációjáról szóló 1848. é. tezik végrehajtásáról akart tárgyalni, de miután időközben megjelent az említett tervjavaslat, a küldöttek ennek megbeszélése elől nem zárkózhattak el. Hogy közös megegyezés vagy határozás nem történt, annak oka az, hogy a vezeték a két prot. egyház férfiai,

közt mindjárt kezdetben eltérők voltak. A ref. egyház küldöttjei a tervjavaslatban haladást látnak a mai állapotokhoz képest, s miután maga az egyház sürgette ezt a dolgot, a nyujtott előnyöket vissza nem utasíthatja ha nem is kielégítőek azok. A másik prot. egyház ellenben nem tartja elfogadhatónak a javaslat intézkedéseit. Ily körülmények között határozatot nem hoztak, már azért sem, mert az ev. ref. egyház küldöttjei nem is voltak felhatalmazva e kérdésnek érdemleges tárgyalására.

A napirend során tárgyalni fogják a theol. tanári nyugdíjszabályokat, a tőkekamat segélykérvényeket, a leányegyházak anyasításának kérdését stb.

A mai ülés nem is ment bele a napirend tárgyalásába. Ma d. e. 10 órákor lesz az első ülés.

Márcz. 15. — Apr. 11.

— Az igazságügyi bizottság vitája. —

A képviselőház igazságügyi bizottsága Fabiny Theofil elnökletével alatt tartott szombati ülésében az 1848. évi törvények megalkotása emlékének ünnepleséről szóló tervjavaslatot intézte el.

Zsigárdy Gyula előadó hangoztatja, hogy a tervjavaslatnak czélja az, 1848. évi törvényhozási alkotások megünneplése, még pedig úgy a nemzethez, mint az alkotásokhoz méltó módon: maradandó becses, vagyis az által, hogy az alkotások emlékeztetése ama nap, melyen királyi szentesítést nyertek, mindenkorra nemzeti ünnepé nyilvánítsák. A jelen év nagyobb fontosságát képest tervbe van még veve, hogy az előterjesztett tervjavaslat mindkét hazában egyetemes letárgyaltatván, a királyi szentesítést megnyervén, április 11-én, mindkét Haz együttes ünnepies ülésében legyen bejelentve, mely ülésből egyszersmind 6 felsége ele hódoló fölirat lenne intézve és atnyujtva. A javaslat szerencsésen szem előtt tartja a nemzet jövőjét, mert oly napot emel nemzeti ünnepé, melyet párton kívül a hazának minden fia nyugodt lelkiismerettel elfogadhat, elfogadni kötelesek meg azok is, kik azok idejében az 1848. évi alkotások ellen küzdöttek. Így e törvény alkalmas a jövőben a nemzeti egység megszilárdítására s az súlyos sebek enyhítésére, melyet a nemzet öntestén önmagá vagoott. Mert ki hazája multját szereti, jelenét a törvenytisztelet által erősnek kívánja s mint ki bizva-bizik hazája nagy jövőjében, ajánlja elfogadásra a javaslatot.

Barabás Bela: A magyar népnek van már egy ünnepi napja s helytelen ezzel egy másik hivatalos ünnepet szembe állítani. Akár mi volt az akkori márczius 15-e, e nap megünneplésében tisztelünk kell az összes akkori eseményeket és eredményeit. Az április 11-iki ünnep kétfelé osztja a nemzetet, márczius 15-ét mindig megfogják ünnepelni s vajjon helyes-e még egy ünnepet rendezni, a mely tisztán a hivatalos körök ünnepe lesz. E szempontból időelőltinek tartja s helyteleníti, hogy a közoktatási miniszter már elrendelte az iskoláknak, hogy április 11-ét megünnepeljék. A tervjavaslatot általánosságban elfogadja s üdvözli s nem az ünnep, csakis a nap ellen tesz kifogást. A nemzet odaadással vesz részt a dinasztia minden örömeiben s bánatában s csak egységes ünnep legyen, a melynek élén álljon a király s amelyben részt vegyen a nemzet minden tagja.

Wlassics miniszter utal arra, hogy az iskolaünnepre vonatkozó rendelete nem volt időelőlt, mert annak a föltételnek a hangoztatásával történt, hogy a király és nemzet ünnepé teszi április 11-ét. Helyes dolognak tartotta, hogy a 48-iki alkotások szellemét becsepegtessék az ifjuság lelkeibe s a kormány éppen akkor vétett volna kötelessége ellen, ha az ide vonatkozó rendelkezést nem tette volna meg.

Szivák Imre elfogadja a törvényjavaslatot annak megjegyzésével, hogy alkotmányos fejlődésünk szempontjából más időpont helyesebb nem is lehetett volna választás.

H. O.

tani. Eszméletlen a márczius 15-e az eszmék forradalmát nem jelenti, mert azok a nemzet életében már elő voltak készítve. Ez eszmék megtestesítését április 11-én iktatták be törvénykönyvrünk. Márczius 15-ének ünneppé tevével az azok iránti kegyelet ellen is véte-nének, akik ez eszmék mellett a maguk törvényes körében helyt állottak. A törvényhozás szempontjából ünneppé másnap nem is tehető, mint április 11-ike, az a nap, melyen a nemzetalkotó összes faktorok egy közös eszmében egyesültek. Azt azonban fölös-legesnek tartja, hogy április 11-iké minden időkre nemzeti ünneppé nyilvánítottassék. A törvény nagy jelentőségét abban találja, hogy az az uralkodó, akinek személye akkor is az események előterében állott, velünk együtt ünnepli azt a reformkorszakot, melynek alapjai az 1848-iki törvényekben vannak lefektetve.

G y ö r y Elek utal arra, hogy 1848. márcz. havában már megtörtént a jobbágság eltörése, a sajtószabadság proklamálása s a király már kijelentette, hogy a föliratban foglaltakhoz hozzájárul. Ezek fontosabb dolgok voltak, mint a törvények összegyűjtésének napja. A nemzet lelke nyilatkozott meg a mellett, hogy márc. 15. nemzeti ünnep legyen. Nem a betűt ünnepejük, hanem azt a szellemet s az, a lelkes megnyilatkozást, mely márc. 15-én történt. E szempontból nem helyesli a közzét. miniszternek az iskolához intézett rendeletét. A törvénybe mindenesetre bele kellene iktatni nézete szerint a nemzet hála-jának kifejezését ama férfiak iránt, a kik az I. felelős miniszteriumot alkották. Helyesli hogy a kormány javaslatot nyújtott be, de azt nem helyesítheti, hogy a hivatalos ünnepet elvonták a karjok helyezni a nemzetnek 1860 óta megvilágított érzéseivel.

F e s t Lajos e tjavaslat tárgyalásánál a történelmi alapot nem tartja szem elől téveszthetőnek, a történelmi alap, az 1848. márc. és áprilisi napok eseményei pedig határozot-tan apr. 11-ének ünneplése mellett szólóknak. Márc. 15-én volt e nemzet ébredése, apr. 11-én a nemzet diadala. Ez a nap az, amelyet ünnepehünk kell, különösen a midőn arról van szó, hogy a korona és nemzet együtt ünnepejen.

N e u m a n u Armin szintén abban a meggyőződésben van, hogyha van nap, melyet a törvényhozás ünnepehet, ez csakis apr. 11 lehet. — Maga Kossuth Lajos már akkor perhorreskálta azt, hogy márc. 15-ike adott volna lökést az akkori vívmányoknak s a törvényhozás aktusának vindikálta az egész mozgalmának a súlyát és jelentőségét.

B a n f f y báró miniszterelőök osztja Barabás ama nevezet, hogy vitának e törvényjavaslatnál voltaképpen nincs helye. Né-zete az, hogy valóban hasznos, és igazán nemzeti ünnepeket csak úgy lehet ülni, ha nemzet és korona együtt ünnepe. — Április 11-ike az a nap, amelyen nem egy ideiglenes mozgalom, de a nemzetnek már akkor több mint negyedszázados törekvései törvényes szentesítést nyertek. Ha azt akarjuk, a mit Barabás is mondott, hogy az ünnep olyan legyen, hogy abban a király és a nemzet minden tagja részt vehessen, azt a momentumot kell választanunk, a melyben törvényes megvalósítást nyertek a nemzet több mint negyedszázados vagyai. (Elnök helylés.) Mind-ezekre való tekintettel kéri a törvényjavaslat elfogadását annak megjegyzésével, hogy nem ellenzi, miként az első szakaszból minden időkre szavak töröltesse.

A bizottság ezek után a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta. Az 1. §-nál Barabás javasolja, hogy április 11-dike helyett márczius 15-dike tétessék, Györy Elek pedig óhajtja, hogy a §-ban kifejeztessék a nemzeti halaja az első magyar felelős miniszterium tagjai iránt.

B a n f f y báró miniszterelőök, Perczel miniszter és Szivák Imre főispóaljai után a bizottság elfogadta a szakaszt, a minden időkre szavak kihagyásával. A 2. §. változtatás nélkül fogadtatott el.

B a n f f y báró miniszterelőök előter-jesztésére elhatározta a bizottság, hogy elfo-

gadásra ajánlja a Háznak április 11-diki ün-neplés módzataira nézve a törvényjavaslat megokolásában foglalt javaslatot.

Ezután Zsigárdy Gyula előterjesztette a két Ház együttes üléséből a királyhoz inté-zendő fölirat tervezetét, a melynek alaján a fölirat megszerkesztésére az előadóból és Szi-vák és Györy biz. tagokból álló szűkebb bi-zottság küldetett ki.

Ezzel az ülés véget ért.

Stefánia özvegy trónörökösné haldoklik.

Ez a hír terjedt tegnap szerteszét az egész országban s mély bánatba borította a magyar nemzetet. S t e f á n i a özvegy trón-örökösné hozzátörött teljesen a nemzet szí-véhez s a mióta ő szerezte férjét, kis leánya az ő gyámolatát a magyar nemzet pedig egy szebb jövő reményének zálogát boldog emlékü R u d o l f trónörökös halálával kilencz évvel ezelőtt elvesztette, — együtt gyászoltuk vele s aggodó szeretettel csüggyve életén kísértük érdeklődéssel minden lépését. Adna az ég, hogy a szeretett trónörökösné erős szer-vezete és az orvosok tudománya győzedelmes kednék a gyilkoló betegség erején!

A betegség lefolyásáról érkezett utolsó hireink a következők:

Stefánia kir. hercegnő állapotának hir-telen aggasztó fordulata az osztrák főváros összes körében a legnagyobb részvételt és aggodalmat keltette és minden napon át késő éjjelig ostromolták a szűkebb körökben a beteg kir. hercegnő állapotának tudakolásával.

A betegség eddigi lefolyása megerősít-tette azt a reményt, hogy a baj nem fog vál-ságosra fordulni, azonban péntek éjjel egészen váratlanul rendkívül aggasztó fordulat állott bel A három hét óta betegeskedő kir. herceg-nő ereje végtelenül megfojtott és kedvetlen-sége is a kétségbeeséssel határos és különösen az utolsó órákban sűrűn fordultak elő oly pillanatok, a midőn a végső kimerülésnek oly aggasztó tünetei mutatkoztak melyek a kir. hercegnő környezetét nagy aggodalommal töltötték el.

Az özvegy trónörökösné betegsége még a multhónap első napjaiban kezdődött, a mi-dőn Frigyes kir. hercegnő bájjára elment Midőn Stefánia kir. hercegnő erről a bájról hazament, otthon rosszulletől panaszkodott; egyelőre csak hurutos tünetek mutatkoztak, a kir. hercegnő erősen köhögött és igen elked-vetlenedett; azonban nem törődött sokat a bajával, azt hitte el fog mulni s ebben annyir-e bizott, hogy néhány nappal később febr. 14-én elment Goluhovszki gróf estejére, a hol több óra hosszáig maradt. Már ekkor meg-látszott rajta bizonyos kimerültség és lehan-goltság; a hurut, mely időközben megnyi-hült ugyan, még nem szűnt meg és csak az alkalmat leste, hogy ujult erővel kitör-hessen.

A király Goluhovszki gróf estélye után Budapestre utazott, a hová a megállapodás-hoz képest Stefánia kir. hercegnőnek is kel-lett volna utaznia, hogy az udvari bálon a királyi család többi tagjával részt vegyen. A király igen melegen bucsuzott el Stefánia kir. hercegnőtől és azt mondta neki, hogy reményli, hogy a magyar székvárosban látni fogja őt. Azonban a király reménye nem ment teljesedésbe, mert Stefánia kir. hercegnő már a Goluhovszki estét követő napon annyira rosszul volt, hogy ágyba kellett feküdnie. Kétségtelen, hogy a kir. hercegnő ezen az éjjelen meghült s hogy ez a meghülése okoz-ta mostani veszedelmét; a kir. herceg-nő lappangó hurutja újabb meghülésre dispo-nálta őt s csak hirtelen hőmérsékletváltozás kellett, hogy a hurut egész erővel kifejlődjék. A kir. hercegnő éppen azon az estén ki volt téve ilyen hőmérsékletváltozásnak, a miuta, hosszabb időt töltött a meleg bali tóban a lépcsőn át az udvarra ment, a hol kocsija várta, az igaz ugyan, hogy a kir. hercegnő elmenetele előtt lehűtötte magát s az igaz, hogy fogata szorosán a lépcsőház előtt állott meg, de a bali terem és a lépcsőház hőmér-

séklete között mégis jelentékeny különbség volt, a mihez még az is járult, hogy a kir. hercegnő néhány perczig hajtattott az éppen azon az éjjelen zord levegőben és hogy a kocsiból való kiszállásakor megint ki volt téve a hőmérséklet hirtelen megváltozá-sának.

Mind ezek a körülmények igen rosszul hatottak a kir. hercegnő egészségére. Alig hogy szobájába lépett, azonnal borzongás fogta el, iankadság miatt panaszkodott és fej-fel szemé lángolni kezdett: komornája ágyba fektette s a kir. hercegnő azóta föl sem kelt Orvosokat és ápoionőket hívtattak, a kik az özvegy trónörökösné éjjel nappal gondozták. A következő napok nem hoztak javulást sőt, ellenkezőleg a láz fokozódott, az érvagy el-maradt s a beteg ereje egyre hanyatlott Erre elhívtattak Auchenthaler tanárt, a ki megvizsgálta a beteget és influenzát konsta-tált. A betegség még mindig enyhén mutatkozott ugyan, de az orvos mégis kénytelen volt kijelenteni, hogy az özvegy trónörökösné nem utazhatik el Budapestre. Az influenza, mely az első napokban meglehetősen ártalmatlan karakterrel lépett föl, néhány nap mulva veszedelmesen kezdett kifejlődni és mindennap újabb bajok és komplikációk jöttek nyomába A láz eleinte lappangott de csakhamar a gégére is átesapott s a beteg-ség oly aggasztó fordulatot vett, hogy Auc-henthaler kénytelen volt Wiederhofer bárót is a beteghez hívatni, de ketten sem tudtak betegséget megállapítani. Az influenza lassan kint egyéb szervekre is átesapott és végül tüdőgyuladást okozott. A betegségnek ekkor nagyon komoly karaktere lett, s az orvosok ettől fogva rendes jelentéseket adtak ki: Fő-igyekeztük az volt, hogy megnyugtassuk a beteget, a hivatástok igazi baját. A kir. hercegnő végül nyugtalanodni kezdett és azt mondta környezetének:

— Mégis szeretném tudni hogy mikor leszek megint egészséges!

Az orvosoknak sikerült ugyan a kir. hercegnőt megnyugtanni, a ki még ma sem sejtí, mily komoly veszedelemben forog élete. A betegség napról napra jobban kifejlődött s az orvosok nem tudták megmondani, hogy mikor éri el kulminációját, minthogy az in-fluenza által előidézett tüdőgyuladásnak nin-csenek kritikus napjai, a melyektől fogva a betegség visszafelé kezd fejlődni.

Igy aztán az özvegy trónörökösné álla-pota egyre nyugtalanitobb, és fenyegetőbb lett, a láz emésztette a beteg asszony testét s a hiányos táplálkozás végképpen kimeri-tette. De aztán megint oly napok is követ-keztek, a melyen a baj c illapult, a láz hanyatlott, a gyuladas engedett, az érvagy foko-zódott s a beteg állapota javult. Ilyenkor az orvosok újra kezdtek remélni s a környezetet is ebben az értelemben informálták. Senki sem hitte, hogy a betegség hirtelen ilyen vá-ratlan fordulatot vehet.

Még péntek éjjel is egészen éjfélig nem mutatkozott semmiféle nyugtalanító szíptóma. Auchenthaler tanár sejtette ezt a fordulatot és a betegszoba szomszéd-ságában szobát ren-deztetett be magának, melyben az egész éj-szakát töltötte. Éjfél után azt jelentették neki hogy az özvegy trónörökösné nagyon rosszul van. Auchenthaler azonnal hozzátietett s a beteget végképpen kimerülve találta. A kir. hercegnő alig tudott lélegzeni, minden ize reszketett, arca szederjessé változott s egyet-len szót sem bírt mondani. Auchenthaler enyhítő szeret rendelt neki a mely néhány pillanatra segített ugyan rajta, de a kir. her-cegnő kritikus állapota többször ismétlődött. Az özvegy trónörökösné aztán megint vala-mivel jobban lett s ő maga kérte, hogy hi-vassak el gyóntató atyját Kopált, a ki el is jött és ellátta őt a halottak szentségével. A kir. hercegnő állapota ezután még rosszab-ra fordult és Auchenthaler meg az éj folyamán elhívatta Wiederhofer tanárt és a királyt is értesítette az özvegy trónörökösné állapotá-nak megrosszabbodásáról. Egyidejűleg a kir. hercegnő udvartartásának tagjait is össze-hívták.

Réggel öt órákor, a mikor a kir. her-

czegnő állapota legválságosabb volt, megjelent a király a ki élénk érdeklődéssel és mély részvétellel tudakozódott menyének állapotáról. Ugyanekkor Neusser tanárt is elhívták és a három orvos hosszas konzultálása után azt konstata, hogy a bal tüdő leégésére alkalmas, hogy a jobb tüdő is annyira gyuladása van, hogy a leégést szinte lehetlenné teszi; innen vannak a szakadatlan fuladási rohamok. Az orvosok már most arra irányították figyelmüket, hogy a baltüdőben megtörmödtött kóroanyagot főloldják és expektorálásra bírják. Ezt az igyekezetüket csak déltájban koronázta siker. A beteg kir. hercegnő bőségesen expektorált s ezután valamivel könnyebben lélegzett. Azután rövid időre el is aludt. Később megszűnt az expektoráció s a beteg megint nehezen lélegzett.

A király a délután folyamán újra megjelent; ott voltak a Bécsben időző összes kir. hercegek és kir. hercegnők is. A belga királyi párnak reggel és délután küldtek tavorat beteg leányuk állapotáról, de estig nem jött Brüsszelből hír, vajjon Lipót király és Henriette királynő Bécsbe utaznak-e. A délutáni tavorat valamivel megnyugtatóbb volt a délelőttinél. Erzsébet királynénak 3 tavorat küldtek Territetbe. Éjjel 1/2 órákor, Wiederhofer báró tanárt ismét sürgősen hívták Stefania kir. hercegnőhöz, akinek állapota megint végtelenül aggasztó lett. Az özvegy trónörökösnek egész udvari személyzete a betegszobában virraszt.

Az esti jelentés Stefania kir. herceze nő állapotáról a következő:

A nap folyamán jelentékenyebb változás nem állott be. A váladék még nem elegendő. A jobb tüdőszárny gyuladása tovább terjedt, a balé változatlan. Hőfok 38.5. A szív működése kielégítő.

Éjjel 1 óra 15 perczkor állapota még mindig nagyon válságos volt; a nála virrasztó három orvos Geiger udvari orvost is elhívatta. A király az éjszaka folyamán újra meglátogatta a betegét, akinek állapota megrendítően hatott rá.

Erzsébet kir. hercegnő, a beteg özvegy trónörökösnek leánya, anyjának egész betegsége alatt valóságos önfeláldozással virrasztott a betegnél. A fiatal kir. hercegnő, a kit anyjának gondozása és a folytonos virrasztás nagyon kimerített, maga is nagy beteg lett és az orvosok rendelkezésére kénytelen volt ágyba feküdni. A kis hercegnő betegsége meg nem fejlődött ki — s az orvosok remélik, hogy betegsége nem lesz veszedelmes.

Tegnap délután a kir. hercegnő állapotában az orvosok állítása szerint valami kis megkönnyebbülés mégis észrevehető volt. Wiederhofer tanár kijelentette hogy a legközelebbi órákban nem kell a katasztrófa bekövetkezésétől tartani, s a delelőtt 11 órákor kiadott orvosi jelentés így szól: Az éjjel meglehetősen nyugdt volt. A bal tüdő szárny gyuladása oszlófelben van. A jobb tüdő szárny gyuladása nem terjedt tovább. Az expertoratio némileg megkönnyült és bőségebb. A szív működése és a beteg ereje kielégítő. Hőmérsék 36.8.

KULFÖLD.

György herceg redivivus A Lokal-Anzeiger-nek táviratozzák Athenből: Skridlov orosz tengernagy, a földközi tengeri hajóraj parancsnoka, ma átadta György királynak a czár sajátkezű levelét, melyben II. Miklós azt a reményt fejezi ki, hogy az összes hatalmak támogatni fogják György hercegnek krétai főkományszói jelölését. A tengernagyot egy órai kihallgatás után a királyné fogadta, a kinek szintén átadta a czár sajátkezű levelét.

Thun gróf — osztrák miniszterelnök.

Szombaton késő este Bécsből föltétlenül biztos forrásból jött az értesítés, hogy a Gautsch miniszterium beadta lemondását. A király elfogadta a kormány demisszióját és Thun Ferencz grófot, a csehországi feudálisok vezérét, Csehország volt helytartóját nevezte

ki miniszterelnökké szbiza meg az új kormány megalakításával.

A Gautsch-kormány lemondása és Thun Ferencz gróf kinevezése nem lehet megsejtenem. Thun Ferenczgróftól még helytartósága idejében a jövő emberének mondták — Thun gróf már néhány nap óta Bécsben van és itt sűrűn értekezett az irányadó emberekkel. Más részt Gautsch báróról tudták, hogy csak átmeneti kormányának volt elnöke és hogy csak arra volt kizsármelve, hogy Thun grófnak helyet csináljon.

A Wiener Zeitung már tegnap közölte a Gautsch-miniszterium lemondását és Thun gróf kinevezését.

A Gautsch-miniszterium lemondásának két oka van. Az egyik az, hogy Gautsch br. missziója elé oly nehézségek gördültek, a melyekkel a legjobb akarattal sem tud megküzdeni. Lemondásának másik oka az, hogy a Magyarországgal való kiegyezést nem tudta keresztül vinni s hogy különösen a kvótakeresben nem tudott megegyezni a magyar kormányfóval.

A lemondásról érkezett hivatalos távirat így szól. A király az öszminiszterium lemondását kegyelmesen elfogadta és Thun Hohenstein Ferencz gróf titkos tanácsost miniszterelnökké kinevezvén, őt az új kabinet megalakításával megbizta. Az új miniszterium kinevezéséig az ügyeket az eddigi miniszterium vezeti.

Presbiteri közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen márczius 7.

A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma tegnap d. e. 10 órákor közgyűlést tartott az egyházi épület nagy tanácstermében, melynek lefolyásáról az alábbiakban adunk számot.

A jegyzőkönyv hitelesítéséről szóló bejelentés után a mullok nem, de most megjelent presbiterok és az egyházközségi bíróság utjonnan választott tagjai tettek le az esküt. A főjegyző jelentette hogy a város 3 frtert hajlandó a tárgysorozatot kellő számu példányban kinyomatni.

Ekkor következett a gyűlés legérdekesebb és legfontosabb tárgya a márczius 15-ike ö t v e n e v e s é v f o r d u l ó j a n a k m e g ü n n e p l é s é r e v o n a t k o z ó e s p e r e s i k ö r l e v é l v o l t, m e l y p ü s p ö k i r e n d e l k e z é s f o l y t a n k ü l d e t e t t s z é t.

A körlevél rendelkezése szerint minden egyház ünnepeje megméltó módon a magasztos évfordulót s erre vonatkozó intézkedéseit s az ünneplés részleteit f. márczius hó tizenharmadikán vasárnap a szószekről ki kell hirdetni.

Kiss Albert úgy véli, hogy reggel minden templomban tartassék meg a rendes isteni tisztelet (az egyház régebbi határozata szerint éppen akkor változván ideje 8-ról 7 órára) s ezenkívül még egy ünnepi istentisztelet volna tartandó, melynek helyét idejét s egyéb módzatait a lelkeszi kar állapítaná meg. Az iskolák ünnepeire külön intézkedés nem szükséges.

Dr. Nagy Zsigmond indítványozza, hogy az évforduló alkalmából az egyház öszszes épületeit nemzetiszínű lobogókkal díszítsék fel. (Általános helyeslés.)

Szinay Gyula úgy tartja, hogy habár az iskolákban márcz. 15-ének megünneplése kötelező, a mostani alkalomból helyesnek tartaria az iskolaszék elnökét külön is felhívni, Ami Kiss Albert indítványát illeti, ő úgy tartja, hogy igenis mar itt ki lehetne mondani az istentisztelet helyét és idejét es pedig indítványozza, hogy tartásák a nagytemplomban d. e. 10 órákor.

A közgyűlés többek felszólalása után dr. Nagy Zsigmond és Sinay Gyula indítványát fogadja el.

Katona Juliánna tanítónő a meghívást elfogadta. Fizetése-et utalványozták.

A városi tanács a nagytemplom javítására a közgyűlés által megszavazott 70000 tglalól felmaradt 30000-nek a Kossuth-utcai

templom terraszának kijavítására leendő felhasználását megengedte s az utalványt meghosszabbította. Tudomásul vették.

Ezután bejelentették a városi tanács részéről a felsőbb leányiskolai igazgatótanácsba és az ispotályi vegyes bizottságba kiküldött tagokat.

A városi tanács azzal akar takarékoskodni, hogy elegendő iskolaépület hiányában a tanítók és tautitónók lakásait használja fel iskolatermekül s az illetőktől a lakbér kárpótlást megtagadja. Így tett legutóbb az arok utcai iskolában a Kanizsai Endréné tartermül felhasznált lakoszobájával szemben is. Azt a szofizmat állította fel, hogy azt a szobát az egyház használta fel iskolának, tehát a város nem köteles lakbérkárpótlást adni. Azt azonban elfeledte, hogy a város viszont az egyházzal szemben iskoláról lett volna köteles gondoskodni s ha ezt nem tette, köteles volna az iskola bérét az egyháznak rendelkezésére bocsátani. Mikor ezt a főjegyző bejelentette, egyszersmind felhívta a közgyűlés figyelmét a szeptemberben újra bekövetkezendő iskolahiányra s indítványozta, hogy az iskola építelő vegyes bizottság utasítsa a közgyűlést, hogy a bajok elhárítására záros határidő alatt tegyen javaslatot.

Stahl Géza úgy vélte, hogy azt a bizottságot nem lehet ezzel megbizni.

Kiss Albert Stahlt felvilágosította, hogy igenis lehet a bizottságnak az egyház részéről kiküldött tagjait az e tekintetben való működésre felhatalmazni s hogy a tanács tagok is részt vehessenek a javaslatlételben, ahhoz mindössze az szükséges, hogy a tanács-hozátrjanak ebben az irányban. A záros határidőt ő is szükségesnek tartja s indítványozza május 15-ikét.

Többek hozzászólása után a közgyűlés elfogadta Kiss Albert indítványát azzal, hogy június 1-ig köteles javaslatot adni.

Mikor már ezt a határozatot meghozták, vette észre Káposztási Imre, hogy azt a szegény tanítónőt az iskolának odaadott lakásért megilleti a pénz s ha a város nem adja meg, akkor meg kellene adnia az egyháznak és indítványozta is ezt, — ez elnökö főgondnok polgármester azonban, aki bizonyára szintén nem adna sem a városnak sem az egyháznak iskoául egy részt ingyen a házából, annyit felelt rá, hogy menjünk tovább — és mentek tovább.

A továbbiakban elhatározták, hogy az egyházi adóajstromokat f. hó 21—28 között tesszik ki közszemlére s erről a közönséget nem — mint eddig, hazankent széthordandó cédulák, hanem fairagaszkok és hirdetémenyek utjan fogják értesíteni.

Hosszabb vitát keltett a szolgák beosztására vonatkozó szabályzat, melynek folyamán felmerült az az indítvány, hogy a gyermekpostát szüntessék be az iskolák és a tanítótésület valamint az iskolaszék elnöke között, de ebben végleges intézkedés még nem történt.

A gyűlés háromnegyed 1 órákor ért véget.

A „Függetlenségi kör“ közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, márc 7.

A „Függetlenségi kör“ f. hó 6-án, azaz vasárnap d. u. 3 órákor tartá meg évi rendes és tisztújító közgyűlést Csapó-utcai helyiségében. Ez alkalomból a kör termet megtekert érdeklődő tagokkal, úgy hogy a megjelentek száma jóval felülmúlta az alapszabályban kitüntetett minimumot.

B. Nagy János — a kör szeretője — tisztelet elnöke — örömmel konstata, a jelölésüket s lelkes szavak kíséretében a gyűlést határozatképesnek s így megnyitottak nyilvánította. Az éljenzéssel fogadott elnöki megnyilatg után áttért a gyűlés a tárgysorozat feldolgozására.

Dr. Kocsár Gábor titkár olasztá fel az állandó számvizsgáló bizottság jelentését, mely szerint a kör múlt évi bevétel volt: 3548 frt 61 kr, kiadása: 2131 frt 93

kr.; így a pénztári maradvány 1416 frt 68 kr. A „Házalap”-ra gyűlt ideig 305 frt 87 kr. — Ugyanígy értelemben jelent a választmány által kiküldött felülvizsgáló bizottság is. — E jelentések alapján gyűlés Kiss András pénztárnoknak a felmentvényt megadta s buzgó munkásságáért jknyvi köszönetet szavazott.

A könyvtár vizsgáló bizottság jelentése szerint van a körnek 638 sz. a. 1095 kötetből álló könyvtára, 1381 frt értékben, nem számítva hozzá a Jókai összes műveinek nemzeti kiadásából már meglevő 80 kötetet. A könyvtár szükségére a bizottság 100 frt megjavasolt, amit közgyűlés örömmel teljesített, egyszersmind könyvtárnok Kató Lászlónak a felmentvényt megadja.

A kör ingó vagyona 1143 frt 46 kr. értéket képvisel a 10% kópást leszámítva.

Ezután Dr. Kocsár Gábor titkari jelentését olvasta fel, mely a fentebb kimutatott számadatokon kívül élénk színekkel vázolta a kör működését az utóbbi 3 évről (1895—98) Ismertette ama társadalmi mozgalmakat, melyekben a kör résztvett, így a millenniumi ünnepségeket. A kör életében felmerült apróbb mozzanatok sem kerültek ki figyelmét. A kör missziójának hű ecsetelése után áttért a választmányi munkásságának ismertetésére, majd az anyagi ügyekre vonatkozó dolgokat terjesztette elő. Lelkes eljenzés zúgott fel a nagy figyelemmel hallgatott jelentés befejezte után s titkárnak a gyűlés buzgó és fáradhatatlan munkásságáért jknyvi köszönetet szavazott.

Ekkor következett a tisztújítás, mi általános felkiáltással egyhangulag történt, ezzel fejezve ki a kör tagjai a tisztviselők s választmányi iránti bizalmukat és tiszteletüket.

A tisztikar következőleg alakult:
Elnök: B. Nagy János; alelnök: O. Vég János; titkár: dr. Kocsár Gábor; Zong János és Tajsai Miklós; pénztárnok: Kiss András; ügyész: V. Nagy Gusztáv; közigazda: Tóth Gergely; könyvtárnok: a lemondó Kató László helyett: Szendi Imre.

Valasztmányi tagok: Alföldi Gábor, dr. Bakonyi Samu, id. Banyai István, David Mihály, Erdélyi Ferencz, id. Faragó András, Herceg János, Horváth József, Harangi Sándor, Jambor István, Jenei Miklós, Kertész Mihály, Kertész János, Keszei József, Kiss Albert, Kiss Balint, Kovács Lajos, Kertész István, Kálmándi István, Kórián József, Kurucz Miklós, Nagy Balint, Pengő Lajos, Pethő István, Palli Ferencz, Somogyi Pál, dr. Szabó József, Salánki Ferencz, Öri Mihály, Zöld János rendes; — ifj. Banyai István, Bihari István, T. Kovács Ferencz, Kerekgyártó József, ifj. Kertész János, S. Kovács Ferencz, Csoban József, B. Nagy József, Pethő Ferencz, Pethő Lajos, Tóth Lajos, Sarkoly József póttagok

Egy pár bizottság megválasztása s néhány tudomány elintézése után, melyek közül kiemelendők tartjuk a Ns. Kossuth Ferencz díszelnök üdvözlését. — A közgyűlés az új tisztikar életésével oszlott szét.

Ujdonságok.

* **Fegyelmi vizsgálat Kálmánczhelyi Mór ellen.** Mint értesülünk L. Nagy Balint és társai a főispánhoz fegyelmi feljelentést tettek Kálmánczhelyi Mór mezőrendőrkapitány ellen. A dologról bővebb értesüléseket szereznünk az idő rövidsége miatt még nem lehetett alkalmunk, magát a hirt azonban oly forrásból kaptuk, melynek alaposságában nem lehetünk kételkedni.

* **Közyűlések napja.** Tegnap nem kevesebb, mint 7 testületnek volt fontos gyűlése, nevezetesen délelőtt a presbiteriumé a kereskedő társulaté, az izr. szent-egyleté, a kereskedelmi banké, a gazdasági intéző bizottságé, délután pedig a függetlenségi köré, a polgari köré, és a városi dalegyleté. Ezekhez járulnak a szombat délután eseményei, a közigazgatási bizottság, az ev. ref. iskolaazék, a főiskolai emlékünnap, a szórakoztató ösze-

jövetelek közül az őrmesteeők bálja és a zenedei matipé a két tacsó cz népdramának premierje. Mindez azonban még nem volt elég: országos dolog is sok nevezetes történet: az 1848 ötvenedik évfordulója, az osztrák új nyelvrendeletek utána a kormányválság s legfőképen Stefánia özvegy trónörökösné betegsége. Mindezt egy lapbn beszorítani teljes lehetetlenség azért a véletlenre kellett bízunk: amelyiket előbb szedés alá adhattuk az betöltötte a lapot, a későbbiek pedig holnapra maradtak s ezért mindazoktól, akik a kimaradt dolgok iránt érdeklődnek bocsánatot és egy kis türelmet kéünk.

* **Illyés Endre b.ujvárosi lelkész.** Tegnap délben a presbiteri közgyűlésben egyik tag nevére a következő távirat érkezett: **Illyés Endre egyhangulag megválasztott!** Mídon ezt a nagy örömhirt lapunk minden olvasójának szíves tudomására adjuk, lehetetlen, hogy vissza ne térjünk az egyik pályázónak, Biber József esztari lelkésznek visszalépő nyilatkozatára, melyet akkor minden megjegyzés nélkül kiadtunk azért, mert számítottunk rá, hogy ma a saját fegyverével verhejték meg. Azt mondja nevezetesen Biber ur, hogy olyan választási küzdelemben, melyet némely egyének a maguk jelöltje érdekében teljesen a világi politika ingoványos talajára tereltek. Ebben tökéletesen igaz van: csakugyan „nemely egyének” tették azt, azok, akik Illyés Endrét ki skarták szorítani csak azért, mert nem az ő pártjukon volt s meg akarták hivatni a törvény szerint két harmad többséggel azt a Biber, akinek mint azt a választás megmutatta s miot azt Biber urnak magának is megsugta a jó érteke, — partja egyáltalán nem volt, mert hiszen egyetle négy szavazatot sem kapott, sem ő, sem pedig helyette az alsószabolosi esperesi hivatal által előtolt másik jelölt! Olyan választásban — írja Biber ur — amelyben a lelkiismeretlenség által felzúgott nép egy része nem papot, de politikai vezetést keres, Jelőtként szerepelni: tiltja az én ömerzetem. Ezt a bókot Biber urnak mindenesetre meg fogják köszönni azok, akik őt jelölték s akik ő benne megváltak találni B. Ujváros részére a politikai vezetést, mert ime a választás megmutatta, hogy az ujvárosi nép ő benne semmit sem keresett s visszalépésével semmit el nem veszített, annyira, hogy még csak nem is ismerte, még a nevet sem tudta Ujvároson senki, hiszen ha szóltak róla Bréber nek emlegettek s hozzá tettek, hogy nem kell nekünk se testünknek, se lelkünknek! — amint hogy ugy is történt, lelkiismeretlenség történt, igenis, de épen az ő jelölésének erőszakolása által; addig nem akartuk ezt elmondani, míg az egyhangu választásra nem hivatkozhattunk épen azért, mert tudtuk azt, hogy a b.ujvárosi hívek akkor, mikor bejöttek egyik debreczeni lelkészétől, mint volt theol. tanártól megkérdeznü, ki lenne az a pap a ki méltó lenne Ujvároshoz? — ő ajánlott egy pár jelesebb fiatal lelkészt, a hívek kijelentették, hogy ok maguk is Illyésre gondoltak s mivel ime a volt tanára i ajánlja, biztosítják, hogy meg fogják választani egyhangulag. E mondtuk ezt azért, mert a v. l. a. s. t. a. s. előtt holmi befolyással vádolták egyesek az illető lelkészt: Nyugodtan kerdezzük olyan férfiakból áll-e a bujvárosi ev. ref. választóközönség, hogy be folyásolásra válasszon meg valakit egyhangulag. Ezt tán azok sem hiszik el kik hirdetik. Ezek után nincs más hatra, mint szerencsét kívánni a kiváló egyházi férfiak új állásában s a derek egyháznak a hozzá méltó lelkészhöz

* **A kereskedelmi betegsegélyző egyesület f. hó 20-án délután 3 órakor tartja évi rendes közgyűlését, a keresk. ifj. önkép. ö egyesülete helyiségében a miről a tagok külön meghívókon fognak értesítettü.**

* **A zenede hangversenye.** Ismeretes dolog mindnyájunk előtt, hogy a zongora- és hegedü azon hangszeret, amelyeknek ugy tanulás, amelyeknek ugy tanulás, mint tanítása a legnehezebb és legnagyobb körültekintést és időt kíván. Annál nagyobb öröme lehetett tehát ugy az ös-zegyült szülőknek,

mint az érdeklő közönségnek, amidőn ma meggyőződött arról, hogy a debreczeni zenede tanári kara mennyire feladata magaslatán álló testület öröme telhetett abban, hogy gyermekei oly szépen haladnak az alapos zenetudás terén; mert igazán gyermekeket láttunk a pódiumon és szinte csodálattal néztük a meglepő biztosságot, amelylyel darabjaikat eljátszották.

* **Az őrmesterek bálja szombaton este** zajlott le a Bika dísztermében óriási közönség részvétele mellett, de még is érdemelte azt a pártolást a rendezőség, mely élén M e n d e l o v i t s Adóffal mindent megtett a bal sikere érdekében. A terem a tiszti balhoz hasonlóan volt feldíszítve. A csinos tánczrendek, melyek Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdáját dícsérik, az őrmesteri jelvényt ábrázoltak és általános feltűnést keltettek. A jelen voltak nevsorat térszűke miatt holnap közöljük.

* **Szabad a sertésvásár.** Egy esztendei tilalom után Simonffy Imre polgármester tegnap végre feloldhatta a sertészárat, miután a sertésvész Debreczen határain teljesen megszűnt s engedélyezte a sertésvásárokat. Ennélfogva a sertésvásárt már holnap, kedden megtart-hadjak.

* **A chevra kadisa új tisztikara.** A deb. chevra kadisa szentegylet tegnap tartotta tisztújítását, melynek eredménye következő: Megválasztottak: Elnöknek: Kohn Adolf. Alelnöknek: Csengeri Ferencz. Pénztárnok: Rosenfeld Márton. Elenörnek: Hochfeldea Jakab. Gondnokoknak: Klein Márton, ifj. Kupfer József, ifj. Kellner Dávid, Jegyzőnek: Kuthi Zsigmond.

* **Halálozás.** K u t h i Zsigmond munkatársunkat súlyos csapás érte, egyetlen nővére tegnapelőtt Bpsten — hol gyógyulást keresett — meghalt, Ferjén és 7 áróján kívül nagy számú rokonság gyászolja az elhunytat, kit aldot jó szívvel mindenki szeretett.

* **Elmaradt vívőverseny.** A tegnapra hirdetett orsz. vívőverseny Konyai Kiss Albert betegsége és a magyar athletikai club elfoglaltsága miatt március hó 20-án fog megtartatni, melyre a már megváltott jegyek érvényesek maradnak.

* **Juhok kihajtása a Hortobágyra.** A gazdasági bizottság Király Gyula tanácsnok elnöklése mellett tegnap d. e. tartott ülésében a juhok kihajtására nézve abban állapodott meg, hogy annak a tanácsnak március 11-diktől kezdve javasolja megengedését. Ezenkívül az új vásár rendtartás felet tanácskozott hosszasan a bizottság.

* **Megmarta a kutya.** Tegnap délután László Zsuzsanna, Kaudel Ferencznel szolgáló családany kezefejét a Kis Várd utcán Szabó Balint kutyája megmarta. Rögton dr. Balkányi Emilhez ment, ki a sebet kiégette. Az esetet bejelentették a rendőrségnek, a mely elrendelte a harapós kutya megvizsgálását.

* **Felhívás.** Ö felsege által ujonnan alapítandó katonai emlékerem megszerzése tárgyában. Ö császári és apostoli királyi felsege 50 éves urakodásának legmagasabb emlékünnap-polye alkalmából emlékermet szándékozik alapítani, mely emlékerem az összes állomány csoportok és rangfokozatok (rangosztály) mindazon személynék adományozatik, kik 1848 dec. 2-tól bezárólag 1898 dec. 2-ig terjedő időben, a es. es kir. közös hadseregben, a hadtengerészetnél, a m. kir. es es. kir. honvédségnek, vagy a csendőrségnek szolgáltak. Ezen érdemnek két osztályba való adományozása van tervbe véve és pedig: Bronzból azok számára, kik 50 évnél rövidebb ideig szolgáltak ténylegesen, aranyból az érem felett lebegő arany sással azok részére, kik 50 évig vagy azontul ténylegesen szolgáltak a n allottak, ezen emlékerem adományozásából feltétlenül ki vannak zárva azok, kik bíróság hozott ítélet alapján érdemrendjeiket elvesztették. Az igény megallapítottnak csak az esetben tekinthető, ha az illető szolgálati időjét okmányokkal vagy más módon igazolni képes. Ily egyének felhivatnak, hogy legkésőbb

fi évi márczius hó 25-ig bezárólag Vetéssy Béla rendőrfogalmazónál a hivatalos órák alatt vagyis reggel 8 órától déli 1 óráig a Hungaria palotában levő katonai és illetőségi ügyosztálynál (II. emelet 16. ajtó balra) annyival inkább jelentkezzenek, mert a később jelentkezők igénye figyelembe vehető nem lesz. Debreczen, 1898. márczius hó 3-án. A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya.

*** Nyilvános számadások.** A Debreczeni Jótékony Nőegylet által a béli évadban 1897 decz. 18, 1898. jan. 15 és febr. 12-én rendezett társas estélyen az összes bevétel volt a három estélyen 1107 frt 10 kr., az összes kiadás e 3 estélyen 259 frt 70 kr., maradt tiszta nyeresemény 747 frt 40 kr. Ennek fele illeti a nőegyl. pénztárát, másik fele illeti a repkényhát. — Ezen estélyen felülfizettek: Augsburgi légszuszogó igazgatósága 20 frt. Özv. Pog. Gyulane utján 11 fr. Dr. Kolb Jánosné, Kallay Otóne, Dr. Csikos Sándor, Tóth Samuelné 6—6 frt. Szabó Kármán, Zalay Talian baroné, Hegedüs János (Turkeve), Aron Manóne, Rösziér Richárdne, Mihalovics István, Dr. Sz. Szabó J., Kaszanyitzky Endrene, Josinczy Miklós baroné, Lovassy Károly 5—5 frt. S. Szabó J.-né, Dessewffy Marian grófnő 4—4 frt. Orvényi Otóne, Biedermann Jozsef, Vecsey Zoltán, Szabó Mihályne, Szilassy Otóne, ifj. Kaszanyitzky Andorné, özv. Szabó Sandorné, özv. Hezy Mihályne, Szikszay Lajos, Boczko Samuelné, Tóth István építész, özv. Laposy Ferenczné, Lichtschein Menyhertné, Csiffy Katalin, Hollander Gyula, Horvath fu., Körmendi Riesz Lipót 3—3 frt. Szabó Sandorné, Paczelt János, Levay Ferencz, Márk Endre, Dr. Tüdös János Tóth Gergely, Jekelfalussy tabornok, Degenfeld Otóne grófné, id. Csanak J. özv. Bodó Samuelné, özv. Fried Karolyne, Marton Imre, Szabó Mihály, Hartstein Kalmán, Weisz Menyhertné, Weisz Levine, Veszpremy Zoltán 2—2 frt. Dr. Hegedüs Palne, Weisz Mórnp, Szilka Paula és Szell Mór 1:50—1:50 kr. Özv. Fenyves Gyulane, Dr. Kempf József, Dr. Benedek János, Medgyaszai Sándor, özv. Tomanczy Ferenczné, Bartók Agostonné, Herodek Sándor, Süder Jánosné, Tallér Ignácne, Tóbi Jozsef, N. N., Darvay Ferenczne (N. Varád) 1—1 frt., Jambor Jánosné, Gyuricska Jánosné, N. N. 50—50 kr., Ferenczy Balint 20 kr. Mindon fenti dományozóknak az egylet halas közszemet fejezem ki, egyúttal elismeréssel adozom a városi tanácsnak, mely a Bika szoborán a szokásos füstpenzt az estélyeken elengedte; továbbá Schmiéd Soma zongoragyárosnak, ki az első és második tanár úrnak, ki a harmadik estélyen zongorát díjtalanul volt szíves szállani; végül pedig minden is legnagyobb köszönetet fejezi ki az egylet a szíves közreműködőknek, kik felleptülkkel az estélyek szellemi és anyagi sikerét előmozdítani szívesek voltak. Debreczen 1898. febr. 27. Szűcs Kálmán nőegyleti pénztárnok. — A Debreczeni izraelita betegsegélyző és ápoló nőegylet 1898. febr. 26-án tartott tea estély bevételei és kiadásairól. I. B e v é t e l. 1. Belépti jegyekért 378 frt. 2. Felülfizetésekkért 390 frt. 3. Virag-klarításból 45 frt. 4. Pezsgő 160 frt. 5. Fekete kávé 11 frt. 60. 6. Csukrászda jövedelem 22 frt. 90. 7. Tea sátor 53 frt. 50. 8. Fiumei csokoládé sátor jöved. 20 frt. 50. Összesen 1081 frt 50. II. K i a d á s. 1. Rendőri engedélyért 8 frt. 2. Posta belyegért 9 frt. 80 kr. 3. Díszítésért 39 frt. 62. 4. Rendezői jelvényekért 5 frt. 09. 5. Nyomatványokért 31 frt. 50. 6. Zmeszeknek 20 frt. 7. Fodrászoknak 5 frt. 8. Szolgálat, borra való 17 frt. 9. Tanczterem és edényekért 109 frt. 67. 10. Pezsgő és borokért 148 frt. 15. Összesen 393 frt 83. Tiszta jövedelem 687 frt 67. Együtt 1081 frt 50. Tiszta jövedelem 687 frt 67. kr. Mindon ezen elszámolást nyilvánosan sagra hozzuk s a 687 frt 67 kitévő tiszta jövedelemnek pénztárunkba történt befizetését igazoljuk, egyszer mind halás köszönetünket fejezzük ki, a sátrakban az elarusítás körül nagy buzgalmat kifejtett hölgyeknek és virágot elarusító kisasszonyoknak, — valamint az

egész rendezőségnek és a felülfizetést eszközölő nagy lelkű közönségnek. Debreczen 1898. márczius 4-én. A debreczeni izraelita betegsegélyző és ápoló nőegylet nevében Dr. Balkányi Miklósné elnök. Baum Miksáné pénztárnok.

*** Pályázat katonai nevelő intézetekbe.** A közöshadsereg katonai nevelő és képző intézetében a jövő 1898—99-ik tanévre igen számos közös, továbbá magyar állami és illetve magán alapítványi hely jön üresedésbe. Ezen intézetek: a katonaiszt. arvaluk nevelő intézete; a katonai al- és főreáliskolák, a két katonai akadémiá, a katonaiszt. léányok soproni nevelő intézete, amelybe leendő felvételi iránti kérvények benyújtásának végső határideje f. évi M á j u s hó 15-ike végre a fumei cs. és kir. hadtengerészeti akadémia ahová a kérvények egy nyújtandók be, hogy azok legkésőbb Julius hó 31-ig a közös hadügy miniszterium tengerészeti osztályához okvetlenül beérkezzenek. A részletes pályázati feltételek a közléptanodákhoz, illetőleg az elemi iskolákhoz megküldettek; de naponta d. e. 9 órától 12 óráig a katonai és illetőségi ügyosztálynál is (Hungaria palota II-ik emelet) megtekinthetők. A Ludovika Akadémiába, a honvéhadapród iskolákba leendő felvételekre vonatkozó pályázati hirdetmények még nem érkeztek meg.

Emlékünnepély a kollegiumban.

Debreczen, márcz. 5.

A néhai való Nagy József Vecsei-Bruckner és Magyar-Kegyes alapítók emlékére a szokott ünnepélyt a főiskolai kantus szombatn d. u. 4 órakor tartotta meg a főiskolai énekteremben.

Az ünnepélyre igen nagy számú díszközönség jelent meg. Ott láttuk városunk inthgens hölgyközönségét igen szép számmal. Az ünnepélyt a kantus gyászadala nyitotta meg igazán élvezetes előadásával. Aztán a felügyelő tanár Balogh Ferencz lépett az emelvényre, ki a töle megszokott ékes szólással emlékezett meg a nagyokról, kik a sirban is a dandók mindenkor. Utána a megjutalmazottak névsora olvastatott fel. Jutalmat nyertek:

Nagy Gyula, Tripsó Sándor, Magy Miklós, Bereczky László, Pasztor Imre, Czirják Béla, Fülöp János, Kovács Zsigmond, Kovács László, Vecsey Gusztáv, Maklary P. Ernő, Csiba Miklós és a szótám vezető; kiosztotta a Kadar István által tett alapítvány kamata is.

Azután a kantus Horvath: „Késő vágy” cz. darabját adta el igen szép figyelmeztettt összhangzattal. Majd Tripsó Sándor jh. szavalt a Reviczky: „Pán halála” cz. remek költeményét, utána ismét a kantus gyönyörködött a közönséget, előadván Huber Talpra magyar-ját lelkesen lelkesítően, szinte a nagy márcziusi napok szelőlő lengedeztek egy két percze az ó-regi kantusteremben.

A második szakasz ismét a kantus éneké nyitotta meg. Huber Károly Harmonia díszesére cz. gyönyörű darabjával Ujfalussy Géza zongorakísérettel. Méltán illel ügyes játékért a díszesét. A darabban különben igen tetszett a Forras Gyula jh. szólója.

Ezután Korsós Zoltán jh. olvasta fel Ilonka cz. szép, szomorú rajzat, melyben egy fiatal leány tragikus halálát beszélté meghatóan. Most ismét a kantus szerepelt, vezetőjének Macsai Sándornak férfikarra átírt népdalait adván elő hatásosan, melyeket a lelkes közönség megis újrazott.

Utána Mészáros Károly jh. adott elő egy vig szavallatot hatásosan, máltaságosan amit persze meg is kellett újraznia. Végül a kantus a Rakóczi-indulót adta elő Jóna Kalmán zongorakísérettel.

Minden egyes szám szépen sikerült, amivel bebizonyította az énekkar, hogy fel tudja fogni hivatását, természetesen, hogy ebben a tőresz az énekkar vezetője: Macsai Sándoré, akit csak elismerés és díszeset illethet meg. Az ünnepély után persze szokáshoz híve nagy — kántusívás volt.

Debreczen a mult hónapban.

— Közigazgatási bizottság ülése. —

Debreczen város közigazgatási bizottsága szombaton délután tartotta márcziusi rendes ülését gr. Degenfeld József főispán elnök lése mellett.

Igen sok folyó ügy került szőnyegre az alább kivonaton ismertetett előadói havijelentéseken kívül, amelyeket az előadói javaslat szerint intéztek elköztük Kalmánchey Mór mezőrendőrkapitány ügye mely dolgokra néve zárt gyűlésen hozott a bizottság határozatát.

Legidoszerűbb a mezei munkásokról szóló törvény végrehajtására vonatkozólag a bizottság azon határozata, mely szerint helyesli és jóváhagyas végett a miniszterhez felterjeszti, hogy a tanács elsőfoku hatóságként Kalmánchey Mór, helyettesül Szentpétery Ferenczet, a munkás igazolványok kiállítására és a szerződéses kötésnél közreműködésre Simon Miklóst, helyettesül Szombati Janost küldötte ki. Ugyancsak e törvenyt illetőleg a II. foku bírósági teendők ellátására az albizottságot ily módon akította meg a főispán, helyettese a polgármester, rendes tagjai: Nemes Kálmán, Lengyel Imre, Kovács Jozsef, dr. Kola János, póttagjai: Székely Lajos, Márk Endre, Palfy Gábor, Jambor Ferencz. Az albizottság előadójául a polgármester Király Gyulát, jegyzőjeül Szabó Kalmánt nevezte ki.

Polgármesteri jelentés.

A havi jelentések adatai közül főlegmilitjük ezeket: A rendőrség februárban 166 egyént tartóztatott le; a tolonczok száma 102 volt. Iparigazolványt 26 egyént kapott. A helyőrség 1063 emberből állott 408 lóval. — A lakosság 70405 frt állami adót, 776 frt tűzi és 1358 frt alamizsnaváltságot, 1815 frt 15 és 3544 frt 32 % pótdó, 3873 frt utadót fizetett.

Nepesbds.

Született 185 gyermek, meghalt 160 egyén. Házasságra lépett 60 pár.

A pzenügyigazgató jelentése.

Államadó fejében összesen 86104 frt folyt be a város összes adóhátraléka 241725 frt. A belyeg 52113, a jogilleték 1000, dohányozás 37154, a határvám 6192. A fogyasztási és italdó 26292 frt jövedelmet hozott a városban.

Tanfelügyelő jelentése.

A tanfelügyelő jelentést tesz az iskolárol, egyúttal bejelenté, hogy Abe eszné Black Hermin tansági lakos magán iskolát akar Debreczenben felállítani. Kérvénye figyelembe vétetik s a kellő képzettség meg lévén, az iskola felállítását megengedik. Folyamodványára tantervet is mellékelte, az iskola VI. osztályal bírő leányiskola lesz. A kérvényt a gyűlés pártolólaj terjeszté fel a vall. és közoktatásügyi miniszterhez.

Itt van már négy év óta vajudó gazdasági ismétlő iskola tárgyában a minister leirata, mely felhívja a várost, hogy 30 nap alatt hozzon sürgős határozatot.

A főorvos jelentése.

A főorvosi jelentés kiemeli, hogy a ragályos betegségek csökkentek s még elfordulók enyhébb lefolyásuak. A népiskolák közül kettőben történt fertőtlenítés, egyben kellett az előadásokat beszűntetni; a kórházi ügyek rendben vannak.

Az osztrák zürzavar.

Az új nyelvrendelet.

— Gautsch báró hattudala. —

A „Wiener Zeitung”, valamint a cseh és morvaországi törvények és rendeletek társ szombaton tetve közzé az 1898 február 24-én kelt új nyelvrendeletek: a melyekkel egyidejűleg az 1897 apríli hó 5-én és 22-én kelt eddigi nyelvrendeletek ez évi márczius hó tizenötödikével hatályon kívül helyeztetnek.

E rendeleteket kifejezetten a törvény útján való rendezés fönntartásával s csak ideiglenesen bocsátják ki.

A Csehországra vonatkozó rendelet, annak az alapelvek kimondásával, hogy Csehország minden lakosa, a rendeletben megnevezett hatóságok mindegyikénél, jogát a két tartományi nyelv egyikén keresheti és érvényesítheti, lényegében a következőképpen intézkedik:

A hatóságok hivatalos és szolgálati nyelve az a tartományi nyelv, amelyet a mindenkori népszámlálás eredménye szerint a hivatalos kerületek jelenlévő lakossága érintkezési nyelvének vall. A vegyes nyelvű hivatalos kerületekben mind a két tartományi nyelv használandó.

Vegyes nyelvű hivatalos kerületeknek tekintendők az előző pont értelmében:

a) Azoknak a hatóságoknak és községeknek a hivatalos kerületei, amelyeknek kerületei csak egy vagy több községet ölel fel, ha a hivatalos kerületnek legalább egy községében az utolsó népszámlálás eredménye szerint a jelenlévő lakosságnak legalább egy negyedrésze a másik tartományi nyelvet vallja érintkezési nyelvének.

b) Azoknak a hatóságoknak a hivatalos kerületei, amelyeknek kerülete egy egész bírósági kerületet ölel fel, ha a bírósági kerület községeinek legalább egy ötödésze oly lakossággal bír, mely a másik tartományi nyelvet vallja érintkezési nyelvének, vagy pedig vegyes nyelvű az egyik a) pont értelmében.

c) Azoknak a hatóságoknak a hivatalos kerületei, amelyeknek kerülete több bírósági kerületet ölel fel, ha csak egy bírósági kerület más nyelvű vagy a b) pont értelmében vegyes nyelvűnek tekintendő is.

d) A Prága tartományi főváros részére rendelt hatóságok hivatalos kerületei.

E szerint Csehországban egy es vegyes nyelvű hivatalos kerületek.

A nyilvántartó könyvekbe való bejegyzést illetően az az új intézkedés történt, hogy abban az esetben, ha a szóbeli vagy írásbeli megkeresés nyelve az egy nyelvű hivatalos kerületekben a bejegyzés eszközöz hatóság hivatalos nyelvével nem megegyező, a bejegyzéshez hivatalos nyelvű fordítás csatolandó.

Az eddigi nyelvrendeletekben már megállapított kintön nyelvi intézkedések az állam-pénztárakat és pénzt kezelő hivatalokat, továbbá a posta és távirószolgálat menetét és kezelését, a katonai hatóságokkal és a csendőrséggel való érintkezést, az országon kívül székelő hatóságokkal, valamint a központi helyekkel való érintkezést stb. illetően változatlanul érvényben maradnak.

Míg az utóbb említett intézkedések Morvaországra nézve is megtartják érvényességüket, az ez országra vonatkozólag kibocsátott rendelet abban különbözik a Csehországra vonatkozó rendelethez, hogy egészen más jellegű néprajzi viszonyokra, a rendeletben megnevezett összes hatóságok két nyelvűségének fölteséből indul ki. De az eddig érvényben levő intézkedésekkel ellentétben, a jövőben az a kényszer, hogy a tanácskozasoknál a nyilvános tárgyalás nyelvét használják, megszűnik és pörkösdéseknél a tárgyalási jegyzőkönyv szükség esetében ezután is mind a két nyelven lesz vezetendő.

Ezenkívül a 7. §. 2-ik bekezdése azt a rendelkezést, hogy oly hivatalos eljárásoknál, melyek nem valamelyik fél kezdeményezésére indítatnak meg, a tárgy minőségének megfelelő tartományi nyelv használandó, azokra az esetekre szorítja, melyeknél a hivatalos eljárás ezáltal az, hogy a felek megegyezésére vezetnek. Más e nemü hivatalos eljárásra tehát a nyelvrendelet intézkedései tehát nem alkalmazandók.

Ugy Csehországra, mint Morvaországra nézve azonosnak a tisztviselők nyelvi publikációjára vonatkozó rendelkezések, amelyek kötelezik a hatóságokat, hogy a szóban forgó rendeletek elvi intézkedéseinek szigorú szemmel tartásával, az egyes hivatalos állásokok tisztán a tényleges szükségletnek megfelelően töltsék be. E szerint minden tisztviselőnek oly nyelvi ismeretekkel kell bírnia, amelyeket az illető hatóságnál való szolgálat tényleg megkövetel. Csehországban már a pályázatok kiírásánál ily értelemben kell eljárni.

A reichsrath egybehívása. A Wiener Zeitung című hivatalos lap szombati száma közül egy császári patenst, mely szerint a reichsrath márc. 21-re hivatik egybe, közli továbbá Windischgrätz hercegnek az urak háza elnökévé, Hoyos grófnak és Auersperg grófnak az urak háza alelnökévé történt kinevezését.

KÖZGAZDASÁG

Ingatlanok forgalma.

A debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál. —

1. Bajdó Sándor 344 négyszögöl területű Csapó-kerti szőlőjét megveszi Pillár József és neje Vegvári Róza 550 forintért.

2. Fabian Elek és neje Fischer Anna megveszi Gombos András csapó-kerti szőlőjének 410 négyszögöl területű részét 500 forintért.

3. Harangi Mihályné Rukai Sára 1076 négyszögöl területű ujosztasi földjét megveszi Gyökös Sándor és neje Szelnoki Maria 155 forintért.

4. Székely János és neje Szegedi Sára csapó-kerti ingatlanát megveszi Nagy Balint és neje Szegedi Julianna 700 forintért.

5. Moricz Andras 120 négyszögöl területű majorsági földjét megveszi Szilágyi János és neje Balogh Zsuzsánának 240 forintért.

6. Csordás János és neje Kiss Julianna megveszi Moricz Andras 102 négyszögöl területű majorsági földjét 204 forintért.

7. Takács Ferenc megveszi Tokaji János és neje Busi Sára 650 sorszámú házat 1650 forintért.

8. A Varga utcai közbirtokosság megveszi Pató Istvanné, Nagy Sándor és Nagy Julianna onodói földjüket 160 forintért.

9. Nagy József újkereti szőlőjét megveszi Balogh Mihály és neje Dávid Julianna, felelőrszobu Balogh Peter és neje Szendrei Julianna 900 fr. ért.

10. Kassai Gábor és neje Iványi Piroška megveszi Moricz Andras 120 négyszögöl területű majorsági földjét 240 forintért.

11. Bodó Gyula és neje Böszörményi Zsuzsanna megveszi Moricz Andras 144 négyszögöl területű majorsági földjét 432 forintért.

Gabella bérleti hirdetmény.

A debreczeni izr. hitközség és a debreczeni aut. orth. izr. hitközség közös gabella-jövedékének f. 1898 évi ápril 15-én kezdődő és 1901 évi ápril 14-én végződő, tehát három évig tartó bérletére ezennel nyilvános árverés hirdettetik, mely f. 1898 évi márczius hó 20-án d. n. 4 órakor fog megtartatni az izr. hitközség jegyzői hivatalában, (N.-Varad-utca 2204 sz. a.) hol a részletes feltételek megtekinthetők mindennap délelőtt 10—12-ig, és délután 3—5-ig.

Kikiáltási ár: 10821 frt.

A szóbelileg árverezni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes papirokban, mint bantpénzt letenni.

Zart ajánlatok is elfogadtatnak, ezek az előirt bantpénzzel együtt alólirott elnök kezéhez az árverés napjának déli 12 órájáig átadandók. A bérbeadó hitközségek fentartják maguknak a jogot a gabella-jövedéket tekintet nélkül a megajánlott összegre tetszés szerint bármely ajánlattevőnek kiadni, vagy annak biztosításáról egyébként gondoskodni.

Kelt a debreczeni izr. hitközség és a debreczeni aut. orth. izr. hitközség gabella-jövedékének bérbeadásával megbízott közös bizottságnak 1898. márczius 3-án tartott üléséből.

Drucker Mór

biz elnök.

Néhai Szmrecsányi János örökösöknek tulajdonát képező, 16 nyilból álló szepesi tanya

eladó, esetleg f. é. októker hó 1-től fogva bérbe adandó.

Bővebb felvilágosítást nyújt márczius hó 10 és 11-én a tulajdonosok megbízottja: Fabiny Gyula (Bka vendéglő).

Homokkert II, járás 241 sz. a. a régi czugorgyár végében egy 3 szoba, konyha, kamara és 100 □ öl udvarral álló lakás minden órán kiadó.

Értekezhetni Homokkert II. járás 242. sz. a.

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyom 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Magyar levelezés.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben,

(es. és kir. udvari szállító).

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krig méterenként legujabb mintázats színekben

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttől feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Éljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos ivenk, tabellák.

Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitünő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

Pinczershámlák bor és sör czimkéik.

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

Névjegyek 50 krtól kezdve.

A „Debreczen“ kiadóhivatala.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, a főpostával szemben.